

Dr. Hámori Antal

jogi véleménye

„a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló T/8847. számú törvényjavaslat”-ról

A javaslat a „bejegyzett élettársi kapcsolat”, a két, tizennyolcadik életévét betöltött, azonos nemű személy „bejegyzett” élettársi kapcsolatának „intézményét” a házasság és a család (Alkotmány 15. §) jogintézményéhez *nagyon hasonló*, szinte azonos tartalmú, a 154/2008. (XII. 17.) AB határozatot is sértő „intézmény”-ként jeleníti meg.

Lásd például 1. § (1) bek.: „anyakönyvvezető előtt”; 1. § (3) bek.: „anyakönyv”; 1. § (4) bek.: „nyilvánosan, két tanú jelenlétében”; 3. § (1) bek. a)-f) pontok: „házasságra vonatkozó szabályokat”, stb. „...megfelelően alkalmazni kell” – vö. uo. (2)-(4) bek.; 3. § (5)-(6) bek.: „családi állapotra vonatkozó”; 4. § (1) bek. b) pont: „bíróági felbontás”; 4. § (2) bek.: „A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésére a házasság megszűnésére vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell.”; továbbá: 5-6. §, 7. § (1)-(7) bek., 8. § (1)-(5) bek., 9. § (1) bek. – 8. § (1) bek.: „Az At. [...] 26/B. § Az anyakönyvvezető a bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozását megtagadja, ha [...] g) a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésére előírt várakozási idő még nem telt el, illetve a *házasulók* e határidő alól felmentést nem kaptak. ...”; a „26/E. § [...] (3) A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése nyilvános és méltóságteljes.” szövegrészhez lásd az alábbiakban az emberi méltóságról, az „emberhez méltó”-ról írtakat; 9. § (1) bek.: „...36/A. § [...] (4) A bejegyzett élettársi kapcsolat megszüntetésére a házasság felbontására vonatkozó szabályokat – az e törvényben meghatározott eltérésekkel – megfelelően alkalmazni kell. ...” –, 10. § (1), (5)-(6) bek., 13. §, 14-15. §, 17. § (1)-(8) bek.

A javaslat általános indokolásának 1. pontja azt is tartalmazza: „...egészen bizonyos, hogy a[z élettársi kapcsolatok számának] növekedés trendje nem fog változni és az együttélés, valamint családalapítás formájává hazánkban is mind nagyobb számban az élettársi kapcsolat válik.”; „...a jogalkotónak figyelemmel kell lennie arra is, hogy valamennyi országban erőteljesebben jelentkeznek azok a mozgalmak, amelyek az azonos nemű párok partnerkapcsolatának a különmemük házasságával való egyenrangúságát kívánják erősíteni.”

A javaslat általános indokolásának 4. pontjában foglaltak szerint: „A jogintézmény [bejegyzett élettársi kapcsolat] a házassággal azonos vagyoni jogi, öröklési jogi joghatásokkal jár. ...” („családjogi jogintézmény”); „Az Alkotmánybíróság döntéseiből következően az azonos nemű párok bejegyzett élettársi kapcsolatát a házassággal azonos módon kell szabályozni, a szabályozásban eltérések csak ott lehetségesek, ahol ezen eltérések az azonos neműek közti párkapcsolatok természetéből következnek. ...” (lásd a 3. §-hoz fűzött részletes indokolást).

A javaslat – véleményem szerint – figyelmen kívül hagyja a következőket:

„az, hogy a Magyar Köztársaság védi a házasság intézményét, pozitív viszonyulást, aktivitást és támogatást is feltételez” [154/2008. (XII. 17.) AB határozat, Indokolás IV. 1.3.]

„Az Alkotmány 15. §-ában írt védelem magában foglalja továbbá azt a követelményt is, hogy az állam ne csupán a fennálló házasságokat védje, hanem olyan jogi környezetet teremtsen (pl. a házasságban élőknek olyan előnyöket nyújtson), amely arra ösztönzi polgárait, hogy a

lehetséges együttélési formák közül a házasságot válasszák és családot alapítsanak.” (uo. 3.2.1.)

A javaslat alapján nem állapítható meg az, hogy „a házastársakra vonatkozó szabályokat részleteiben áttekintetté”-k volna (uo. 3.2.2.).

Nézetem szerint az emberi méltóság részét – így lényegét is – fogalmilag csak az képez(het)i, ami méltó az emberhez, azaz az erkölcsi és ebből következően a jogi értelemben vett jó. Így például, mivel a homoszexuális magatartás – véleményem szerint – erkölcsileg rossz, az nem tartozik az emberi méltóság fogalmi körébe, az nem méltó az emberhez, arra nem terjed ki a szabadság. Ebből adódóan a homoszexuális magatartásra az emberi méltósághoz való jog részét képező (abból származtatott) önrendelkezési jog – általános cselekvési szabadság, személyiség szabad kibontakoztatásához való jog – sem terjed ki, ahhoz nincsen jog. A homoszexuális kapcsolatok (súlyos eltévelyedés) megengedése morális és jogi képtelenség. A szabadság – helyes értelmezés szerint – férfi és nő közötti házasságkötésre terjed ki; ez méltó az emberhez, az emberi méltósághoz való alkotmányos alapjog [Alkotmány 54. § (1) bekezdés] is ezt védi; az a rendelkezés, ami ellentétes ezzel, eme alapjogot is sérti.

A homoszexuális magatartások „önmagukban rendetlenek” (erkölcsileg rosszak), ellentétesek a természetes törvénnyel, semmi esetben és semmiféleképpen nem helyeselhetők (nincs olyan eset, amikor jóváhagyhatók lennének). A homoszexuális hajlam objektíve rendetlen.

Az élet továbbadásának objektív valósága a nemek egymást kiegészítő voltát, a férfi és a nő (a házastársak) egymáshoz rendeltségét tükrözi (a házasságra szóló meghívás már a férfi és a nő természetében adva van). A homoszexuális aktus nem vezet az egymást kiegészítő egyesüléshez, sem az élet továbbadásához, ezért ellentmond annak a hivatásnak, hogy az ember személy voltát az önjándékozásban élje meg. Az ilyen magatartás rendetlen nemi hajlamot erősít meg (erkölcstelen), amelyet az önző, önmagáért való gyönyör megszerzése jellemez; ellene mond az ember – valós és eredeti értelmében vett – szabadságának és méltóságának, az emberi személyről szóló igazságnak.

Az a vélemény, amely szerint a homoszexuális aktus „azonos értékű”, vagy legalábbis „éppen úgy”, illetve „hasonlóan” „elfogadható”, mint a házastársi szerelem nemi kifejezése, közvetlenül és rendkívül károsan hat a társadalomban a család természetéről és jogairól kialakult felfogásra.

A homoszexuális személyeket ért jogtalanságokra (például rossz szándékú megszólásokra és erőszakos cselekményekre) adott válasz semmiképpen nem vezethet el addig a felfogásig, hogy a homoszexuális hajlam nem rendetlen állapot. A homoszexuális magatartásra senki sem formálhat semmiféle jogot. A homoszexuális személyek is arra kaptak meghívást, hogy tiszta életet éljenek.

Egyedül és kizárólag a házasságban lehet jó a nemiséggel járó képességek használata: a szexuális aktus kizárólagos helye a házasság; ezen kívül mindig súlyos bűn. A házasságon kívüli szexuális kapcsolatok súlyosan sértik a házasság méltóságát, lerombolják a család eszméjét, gyöngítik a hűség iránti érzéket; ellentétesek az erkölcsi törvénnyel. A szexualitás a férfi és a nő házastársi szeretetére van rendelve, megmaradva az igaz mértéktartás keretei között. A házassági szövetségben a férfi és a nő az egész élet olyan közösségét hozza létre egymással, amely természeténél fogva a házaspár javára, gyermekek nemzésére és nevelésére irányul; a házastársak kölcsönösen, teljesen és kizárólagosan, visszavonhatatlan

végleges elköteleződéssel átadják, odaajándékozzák magukat és elfogadják egymást. Az államnak az alaptörvénye alapján (is) ezt az intézményt kell elismernie; más szexuális kapcsolat nem engedhető meg [Alkotmány 15. §, 54. § (1) bekezdés].

A fentiek alapján a javaslat nem támogatható.

Részletesen lásd Hámori Antal, *Indítvány a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvény alkotmányellenességének utólagos megállapítása és megsemmisítése tárgyában* (Budapest, 2008. február 29.), in *Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága* (érkezett: 2008. március 5.), 32 oldal.; Hámori Antal, *Vélemény az azonos neműek „házasságáról”, a bejegyzett élettársi kapcsolat szabályozásáról*, Budapest, 2008. 20 oldal; Hámori Antal, *Vélemény az azonos neműek „házasságáról”, a bejegyzett élettársi kapcsolat szabályozásáról – az Alkotmánybíróság határozatainak tükrében*, in *Családi Jog* 6 (2008/1) 20–31. oldal; Hámori Antal, *A jog a család szolgálatában (az Egyház társadalmi tanításának tükrében, alkotmányjogi vonatkozásokkal)*, in *A közjó az Egyház társadalmi tanításában*, Szerk. Beran Ferenc, Budapest, 2008. Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója (169) 31–42. oldal; Hámori Antal, *Az azonos neműek „házasságkötéséről” szóló „törvény”-javaslat alkotmányjogi reflexiója*, in *Vigilia* 73 (2008/3) 230–233. oldal; Hámori Antal, *A bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló „törvény”-javaslat és alkotmányjogi határai*, in *Magyar Kurír* 97 (2007) (www.magyarkurir.hu – 2007. december 4.) 13 oldal; Hámori Antal, *Az azonos neműek „házasságkötéséről” szóló „törvény”-javaslatról*, in *Magyar Kurír* 97 (2007) (www.magyarkurir.hu – 2007. november 7.) 6 oldal; Hámori Antal, *Jogi vélemény az azonos neműek házasságkötéséhez szükséges jogi feltételek megteremtéséről szóló, T/3832. számú törvényjavaslatról*, Budapest, 2007. november 5. 6 oldal, in *Jegyzőkönyv az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottságának 2007. november 6-án, kedden, 13 órakor a Képviselői Irodaház V/528. számú tanácsstermében megtartott üléséről* EMBCB-39/2007. (EMBCB-69/2006-2010.) 16-18. (szóbeli kiegészítés) és melléklet (jogi vélemény; ad 1. napirendi pont: Az azonos neműek házasságkötéséhez szükséges jogi feltételek megteremtéséről szóló, T/3832. számú törvényjavaslat; a jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható).

Budapest, 2009. márc. 17.